

DETTA NUMMER AV NORDISK ARKITEKTURFORSKNING har inte redigerats utifrån ett sammanhållande tema. Inte desto mindre går det ganska enkelt att i efterhand peka på ett problemområde som flera av artiklarna i detta nummer berör, åtminstone implicit. Detta problemområde uppstår ur det faktum att eftersom arkitekturens form och funktion till största delen bestäms ("orsakas") av externa faktorer, så kommer därmed också arkitekturforskningen att mera inriktas på det som utgör arkitekturens kulturella, ekonomiska eller politiska kontext. Arkitekturforskaren tvingas försöka se förbi det byggnadsobjekt som står i fokus, för att kunna analysera företeelser i kontexten som är bestämmande för ifrågasatt objekt. Detta är bevisligen mycket svårt och arkitekturforskaren blir lätt åtkomlig för kritik.

Arkitekturforskning som inte beaktar arkitekturens sammanhang med livsvärlden och som bedrivs på andra premisser än respekt för vardagslivet, tenderar å andra sidan att bli esoterisk och ofarlig. Rätt bedriven kan däremot arkitekturforskning som behandlar även de mest triviala och näraliggande vardagliga frågorna, genom sin blotta existens, komma att ifrågasätta och därmed reta upp det "sunda förnuft" som så många människor förlitar sig på.

Redan Viollet-le-Duc påpekade att arkitekturen skiljer sig från andra konstarter i det att dess sociala förankring är betydligt starkare och mer styrande för slutresultatet. Det är inte enskilda arkitekter, utan ett socialt system som skapar arkitekturens betingelser, och som tilldelar det enskilda verket dess förutsättningar.

Inom semiotiken återfinns vi samma tanke: att arkitekturens kriterier uppstår utanför arkitekturen självt. Umberto Eco skriver att arkitekturen visserligen kan utgå från existerande arkitektoniska koder, men i sista hand måste den stödja sig på andra koder, som inte tillhör arkitekturen som sådan; detta eftersom arkitekturens brukare refererar till dessa, externa koder när de tar till sig det arkitektoniska meddelandets innebörder. Om man envisas med att

hämta arkitekturens och stadsbyggandets förklaringsmodeller från ideologierna och inte från vetenskaperna, så kommer byggnadernas faktiska existens att inbjuda till diverse förenklade förklaringar. Företeelserna inom arkitekturen och stadsbyggandet kan inte heller förklaras med hänvisningar till överindividuella aktörer. I stället bör vi söka efter empiriskt grundade förklaringar och förståelseformer. Vi bör söka efter konkreta analyser av de handlingsregler, normer, konventioner och andra styrande principer, som påverkar och styr arkitekturen och stadsbyggandet. I den mån vi inte är tillfreds med några av dessa principer och normer, så kan vi formulera nya och bättre.

redaktionen